

формувань, які представляють різні наукові підходи й школи, різні аспекти потрактування того самого правового поняття.

Сучасне термінознавство характеризує диференційні властивості терміна, які загалом відрізняють його від загальноновживаних слів: системність, точність, прагнення до однозначності, відносна незалежність від контексту, наявність дефініції, офіційність, стандартизованість, лаконічність, суворона нормативність, стилістична нейтральність, відсутність експресивності, коректність.

Отже, можна зробити висновок, що кожен юрист сьогодні має мати високий рівень знання української мови, мови права. Бо мова права є невіддільною частиною правової системи. Крім того, правові поняття і норми можуть бути виражені лише за допомогою мови.

Список використаних джерел

1. Про засади державної мовної політики [Електронний ресурс] : Закон України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/5029-17>. – Назва з екрана.
2. Мущина М. М. Про правову лінгвістику [Електронний ресурс] / М. М. Мущина. – Режим доступу: <http://www.lexis-asu.narod.ru/other>. – Назва з екрана.

Душин Б. В., курсант навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри юридичного документознавства *Ялова О. В.*

КУЛЬТУРА МОВЛЕННЯ ЯК ГОЛОВНИЙ КОМУНІКАТИВНИЙ ЗАСІБ ДЛЯ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО

Комунікативні якості, мовна культура потрібні будь-якому професіоналові, але особливо гостро це питання стосується працівників правоохоронних органів. Професійно важливими якостями є контактність, відкритість, культура поведінки та спілкування, наявність адекватного іміджу. Співробітники правоохоронних органів є безпосередніми

представниками державної влади, з якими громадяни мають пряме спілкування. Саме правники, юристи першими дають оцінку різноманітним антидержавним кримінальним діянням відповідно до вимог закону та реагують на них. Тому будь-яке порушення загальноприйнятих морально-етичних норм працівниками правоохоронних органів зазнає суворого осуду і належної реакції громадськості. Це свідчить про те, що образ правника, правоохоронця, юриста має бути сформований з урахуванням таких якостей, як освіченість, майстерність, професійний досвід, моральна зрілість, зразкова поведінка, мовна культура. У жодному випадку працівник правоохоронних органів не повинен бути зверхнім, різким, зухвалим; жодним рухом, поглядом, а тим паче, словом не принижувати людську гідність громадян.

Безперечно, кожному поліцейському потрібно засвоїти мовну культуру, усвідомити, що без високого рівня культури мовлення професіоналом стати просто неможливо. А кожен з тих хто йде в поліцію, хоче стати професійним правоохоронцем і отримати вище службове звання. Культура спілкування не унаслідкується, не програмується генетично. Засвоєння норм спілкування – наслідок виховання. Поліцейського необхідно навчити спілкуватися. У складних умовах сучасного життя покладатися на стихійний вплив обставин щодо роботи з працівником, як суб'єктом спілкування було б великою легковажністю, яка ще не подолана. Письмова діяльність поліцейського вимагає неабияких знань державної мови. Невірно або з помилками написаний текст, записка, протокол, рішення будуть причиною непорозумінь та неповаги з боку колег, звичайних цивільних людей. І письмова діяльність і публічне мовлення правоохоронця підлягають певній традиції. Це завжди ділова або публічна мова. Вона є стислою і завжди по суті. Кожне слово зважене і має своє власне місце. Механізм дії психологічної культури юриста, тобто важелі, за допомогою яких психологічна культура втілюється у його практичну діяльність, – це насамперед мислення і мовлення.

Мислення правоохоронця спрямоване на усвідомлення права й реалізацію його норм. У психологічній літературі мислення поділяється на теоретичне і практичне. Юрист повинен розвивати обидва види мислення, щоб активізувати творчий

пошук, професійні дії. Але перешкодою творчій діяльності поліцейського може бути осуд керівників, невпевненість у результатах тієї чи іншої справи. У таких випадках механізм мислення юриста буде «деформований», оскільки його думка залишиться невисловленою. Думки передаються за допомогою мовлення, яка буває, як відомо, внутрішньою і зовнішньою. Зрозуміло, що внутрішнє мовлення людини передує зовнішньому, тобто слову. Проте юрист працює в таких умовах, коли зовнішнє мовлення не завжди повинно виражати думку чи внутрішнє мовлення. Це позитивний результат його психологічної культури, хоча зміст вираженої думки характеризує ступінь розвитку загальної культури людини.

Поліцейський у правоохоронній роботі з громадянами повинен дотримуватися такої послідовності: усунути психологічний бар'єр між собою і співрозмовником, оволодіти ситуацією, психологічно вивчити співрозмовника, здійснити певну психологічну настанову. Наприклад, щоб затримати правопорушника, не обов'язково застосовувати засоби примусу (фізичну силу, спеціальні засоби, вогнепальну зброю). Якщо поліцейський буде мати високий рівень культури мовлення, то на правопорушника можна вплинути так, щоб він не чинив супротив, а виконав всі законні вимоги поліцейського). Так, початок розмови поліцейського з правопорушником, свідком, потерпілими чи іншими учасниками справи пов'язаний з певною психологічною незручністю, яка виникає з різних об'єктивних та суб'єктивних причин. Високий рівень психологічної культури допомагає поліцейському подолати цю незручність, не виявляючи при цьому свого надмірного зацікавлення.

Поліцейський повинен відчувати, коли ініціатива має непомітно перейти до нього. Причому варто звернути увагу на темп такого переходу, його виваженість. Упевнившись в надійності оволодіння ситуацією, поліцейський повинен приступити до психологічного вивчення співрозмовника. Суть його полягає у виявленні психічних особливостей громадянина, хоча таке вивчення стихійно розпочинається з першого погляду. Йдеться про активне вивчення, в результаті якого з'ясовується тип нервової системи, рівень мислення тощо. Це допоможе поступово підготувати співрозмовника до запланованої розмови через навідні запитання й очікувану вичерпну відповідь.

Отже, культура мовлення для «нового поліцейського» відіграє важливу роль в становленні професійних якостей правозахисника. Кожний поліцейський має вдосконалювати свої вміння в складанні юридичних документів та найважливіше – вдосконалювати вміння вести розмову з громадянами.

Скалацька Т. І., курсант навчально-наукового інституту № 3 Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри юридичного документознавства Національної академії внутрішніх справ *Красницька А. В.*

ЛІНГВІСТИКА – ПСИХОЛОГІЯ – ПСИХОЛІНГВІСТИКА – ПСИХОЛОГІЯ МОВЛЕННЯ. МОВЛЕННЯ ЯК ДІЯЛЬНІСТЬ

Лінгвістика вивчає закони функціонування і розвитку мовної системи як явища людської культури, займається проблемами класифікації мов народів світу та їх порівняльної характеристики, стилістики, частин мови, структури речень тощо. Лінгвістика – самостійна наука про мову як про основний засіб комунікації між людьми. Завдання лінгвіста – не стільки вивчити мову, скільки пояснити принципи її роботи, виявити, яким чином її особливості – вимова, граматики, алфавіт – впливають на людей і суспільство, які нею розмовляють [1, с. 5].

Розглянута галузь науки може припускати дослідження мов за допомогою широкого спектру методів: спостереження, статистики, формулювання гіпотез, експериментування, інтерпретації [1, с. 6].

Унікальність лінгвістики в тому, що її суб'єкт (вчений) водночас може бути також і об'єктом дослідження – у контексті пізнання себе, свого мовного стилю, особливості особистісного сприйняття промов і текстів тими чи іншими діалектами [1, с. 8].

Лінгвістика як складна дисципліна включає в себе кілька напрямків науки. За однією з поширених класифікацій лінгвістика може бути: теоретичною, прикладною, практичною.